

Umræðuskjal nr. 7/2007

Drög að reglum um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum

Eftirlittsskyldum aðilum og öðrum hagsmunaaðilum gefst kostur á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri fyrir 26. september 2007

Gefið út skv. 2. mgr. 8. gr. laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

4. september 2007

I. Inngangur

Reglur um eftirlit með fjármálaþjónustufyrirtækjum á Evrópska Efnahagssvæðinu (EES) snúa fyrst og fremst að einstökum tegundum fyrirtækja, s.s. lánastofnunum, váttryggingafélögum og verðbréfafyrirtækjum, hverju fyrir sig. Jafnframt mæla reglurnar fyrir um eftirlit með fjármálafyrirtækjum og váttryggingafélögum sem hluta af samstæðu banka- eða verðbréfafyrirtækja annars vegar og samstæðu váttryggingafélaga hins vegar, þ.e. samstæðum með einsleita fjármálastarfsemi.

Þróun í fjármálaþjónustu á síðustu árum hefur leitt til myndunar fjármálasamsteypa sem bjóða þjónustu á mismunandi sviðum fjármáلامarkaðar og starfa oft þvert yfir landamæri. Þangað til tilskipun nr. 2002/87/ESB var samþykkt höfðu sameiginlegar reglur EES ekki mælt fyrir um samstæðueftirlit með fjármálafyrirtækjum og váttryggingafélögum sem eru hluti af slíkum samsteypum, einkum hvað varðar gjaldþol og áhættusamþjöppun á vettvangi samsteypunnar, viðskipti innan hennar, aðferðir við innri áhættustjórnun og kröfur til stjórnenda.

Vegna alþjóðlegs eðlis margra fjármálasamsteypa þarf aukið samstarf milli þeirra yfirvalda sem bera ábyrgð á eftirliti með fjármálafyrirtækjum og váttryggingafélögum. Í þeim tilvikum mæla EES reglur fyrir um sérstakt samstarf eftirlitsaðila.

Fjármálaeftirlitið birtir hér umræðuskjal nr. 7/2007 um drög að reglum um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum. Reglurnar taka til viðbótareftirlits með eftirlitsskyldum aðilum á fjármáلامarkaði, sem falla undir lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og lög um váttryggingastarfsemi nr. 60/1994, og eru hluti af fjármálasamsteypu. Reglurnar taka jafnframt til móðurfélaga fjármálasamsteypa eftir því sem nánar er mælt fyrir um.

Reglurnar eru settar með heimild í 3. mgr. 84. gr. og 3. mgr. 109. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og 5. mgr. 29. gr. og 5. mgr. 54. gr. laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi, til lögfestingar á tilskipun 2002/87/ESB um viðbótareftirlit með fjármálafyrirtækjum og váttryggingafélögum í fjármálasamsteypu.

Að meginstefnu fjalla reglurnar um tilgreiningu fjármálasamsteypu, umfang viðbótareftirlits með fjármálasamsteypum, eftirlit með fjárhagsstöðu fjármálasamsteypa og samskipti eftirlitsstjórnvalda innan og utan EES.

Í viðauka tilskipunar ESB um viðbótareftirlit er mælt fyrir um þrjár grunnaðferðir við að reikna út fjárhagslega stöðu fjármálasamsteypa. Aðildarríki EES geta annaðhvort gefið fjármálasamsteypum val um hvaða aðferð er notuð eða valið eina aðferð sem staðalaðferð. Fjármálaeftirlitið hefur kosið að mæla fyrir um Aðferð 1, samstæðuuppgjörsaðferðina, sem staðalaðferð. Meginástæður þessa eru:

1. Stærstu fjármálafyrirtæki og váttryggingafélög hér á landi eru hluti af samstæðum og gera því nú þegar samstæðuuppgjör.

2. Aðferðin er staðalaðferð í mörgum ríkjum EES, s.s. Noregi, Finnlandi, Frakklandi, Hollandi, Ítalíu, Portúgal og Ungverjalandi.
3. Framkvæmdastjórn ESB hefur lýst vilja sínum til þess að Aðferð 1 verði staðalaðferð við mat á fjárhagsstöðu váttryggingasamstæða. Þannig kemur fram í f)-lið greinargerðar (e. explanatory memorandum) með drögum að Solvency II tilskipuninni um starfsemi váttryggingafélaga (sjá http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2007/com2007_0361en01.pdf): “with a view to ensuring as much as possible that groups will benefit from diversification effects, the proposal expresses a strong preference for the consolidation method”. Talið er líklegt að þetta muni jafnframt verða haft í huga við endurskoðun tilskipunar um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum sem fyrirhuguð er á næsta ári.

Fjármálaeftirlitið getur, í samráði við önnur viðeigandi lögbær yfirvöld, heimilað að fjármálasamsteypa sem starfar í öðrum ríkjum EES noti aðrar aðferðir við útreikning fjárhagsstöðu.

Gert er ráð fyrir gildistöku reglnanna frá og með útgáfudegi þeirra. Óskað er eftir að umsagnir berist eigi síðar en 26. september 2007.

Til frekari upplýsinga bendir Fjármálaeftirlitið á skýrslu er stafar frá Evrópusambandinu sem ber heitið “Implementation and interpretation of Directive 2002/87/EC – the Financial Conglomerates Directive” sem er aðgengileg á eftirfarandi slóð:
http://ec.europa.eu/internal_market/financialconglomerates/docs/20051114_issues_en.pdf

Jafnframt bendir Fjármálaeftirlitið á sameiginlega skýrslu Samstarfsnefndar evrópskra eftirlitsaðila á lánamarkaði (Committee of European Banking Supervisors (CEBS)) og Samstarfsnefnd eftirlitsaðila á váttryggingamarkaði (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors (CEIOPS)) sem ber nafnið “Report on the impact of the differences in sectoral rules on the calculation of own funds of financial conglomerates”. Skýrslan fjallar um áhrif löggjafar hvors sviðs fjármálamarkaðar um sig á útreikning eiginfjárgrunns og inniheldur tilbúin dæmi um slíkan útreikning fyrir fjármálasamsteypur. Skýrslan er aðgengileg á eftirfarandi slóð:
<http://www.ceiops.org/media/files/publications/submissionstotheec/Reportontheimpactofthedifferencesinsectoralrulesonthecalculatiofownfundsoffinancialconglomerates.pdf>.

REGLUR

um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum.

I. KAFLI

Almenn ákvæði

1. gr.

Gildissvið og skilgreining á hugtakinu fjármálasamsteypa.

Reglur þessar taka til viðbótareftirlits með eftirlitsskyldum aðilum á fjármálamarkaði, sem falla undir lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og lög um váttryggingastarfsemi nr. 60/1994, og eru hluti af fjármálasamsteypu, auk móðurfélaga fjármálasamsteypa eftir því sem nánar er mælt fyrir um.

Fjármálasamsteypa er samstæða sem uppfyllir eftirfarandi skilyrði að teknu tilliti til ákvæða 3. til 9. gr. um tilgreiningu á fjármálasamsteypu:

- a) eftirlitsskyldur aðili fer fyrir samstæðunni, eða a.m.k. eitt af dótturfélögum í samstæðunni er eftirlitsskyldur aðili,
  1. í þeim tilvikum þegar eftirlitsskyldur aðili fer fyrir samstæðunni er hann annaðhvort móðurfélag aðila á fjármálamarkaði, aðili sem á hlutdeild í aðila á fjármálamarkaði eða aðili sem tengist aðila á fjármálamarkaði með tengslum sem fela í sér eftirfarandi:
    - i. fyrirtæki og önnur fyrirtæki sem það tengist ekki, er stjórnað í sameiningu samkvæmt samningi við fyrirtækið eða samkvæmt ákvæðum í samþykktum fyrirtækjanna eða,
    - ii. meirihluti stjórnar eða stjórnenda fyrirtækisins og annarra fyrirtækja sem það tengist ekki, samanstandur af sömu einstaklingum á reikningsárinu.
  2. þegar enginn eftirlitsskyldur aðili fer fyrir samstæðunni og starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á fjármálamarkaði í skilningi 3. gr.,
- b) a.m.k. einn aðili í samstæðunni starfar á váttryggingasviði og a.m.k. einn aðili starfar á fjármálasviði,
- c) samanlögð umsvif aðila á váttryggingasviði annars vegar og fjármálasviði hins vegar teljast mikilvæg í skilningi 4. og 5. gr.

Sérhverja undirsamstæðu sem uppfyllir skilyrði staflíða a)-c) hér að ofan skal líta á sem fjármálasamsteypu.

2. gr.

Aðrar skilgreiningar hugtaka.

Í reglum þessum merkir:

1. *Fjármálafyrirtæki:* Fjármálafyrirtæki samkvæmt 4. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, auk fyrirtækja með starfsleyfi í löndum utan EES sem uppfylla skilgreiningu áður nefndrar lagagreinar.
2. *Váttryggingafélag:* Váttryggingafélag samkvæmt 2. gr. laga um váttryggingastarfsemi nr. 60/1994 auk váttryggingafélaga með starfsleyfi í löndum utan EES sem uppfylla skilgreiningu áður nefndrar lagagreinar.

3. *Eftirlitsskyldur aðili:* Eftirlitsskyldur aðili á fjármálamarkaði sem fellur undir lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og/eða lög um váttryggingastarfsemi nr. 60/1994.
4. *Lagaákvæði fjármálamarkaðar:* Lagaákvæði fjármálamarkaðar eru annars vegar lög nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerðir og reglur settar með stoð í þeim lögum og hins vegar lög nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi og reglugerðir og reglur settar með stoð í þeim lögum.
5. *Fjármálamarkaður:* Markaður sem samanstendur af einu eða fleiri af eftirfarandi fyrirtækjum:
  - a) fjármálafyrirtæki og fyrirtæki tengt fjármálasviði, sbr. lög nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki (saman nefnt fjármálasvið),
  - b) váttryggingafélagi og eignarhaldsfélagi á váttryggingasviði, sbr. lög nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi (saman nefnt váttryggingasvið),
  - c) blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi, sbr. 97. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki og 7. gr. laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi.
6. *Móðurfélag:* Móðurfélag er félag sem uppfyllir eitt eða fleiri neðangreindra skilyrða:
  - a) á meirihluta atkvæða í öðru félagi,
  - b) er félagsaðili að öðru félagi og hefur rétt til að tilnefna eða víkja frá meiri hluta stjórnar og framkvæmdastjórn þess,
  - c) er félagsaðili að öðru félagi og hefur rétt til ákvörðunarvalds um rekstur og fjárhagslega stjórn þess á grundvelli samþykktta félagsins eða samninga við það,
  - d) er félagsaðili að öðru félagi og ræður yfir meirihluta atkvæða í því á grundvelli samnings við aðra hluthafa,
  - e) á eignarhlut í öðru félagi og hefur ákvörðunarvald um rekstur og fjárhagslega stjórn þess,Auk þess sem getur í 1. mgr. getur móðurfélag verið hvert það fyrirtæki sem að mati lögbærri yfirvalda, hefur í raun yfirráð í öðru fyrirtæki.
7. *Dótturfélag:* Félag sem er í raun undir yfirráðum annars félags á þann hátt sem lýst er í 6. tölul. Öll dótturfélög dótturfélaga skulu talin sem dótturfélög móðurfélagsins.
8. *Hlutdeild:* Eign í félagi, þó ekki dótturfélagi, sem annað félag og dótturfélög þess eiga verulegan eignarhlut í eða hafa myndað varanleg tengsl við í þeim tilgangi að hafa áhrif á rekstur þess. Félag er ávallt talið eiga verulegan eignarhlut ef það og dótturfélög þess eiga a.m.k. 20% eignarhlut beint eða óbeint (í hlutafé, stofnfé eða atkvæðisrétti) í öðru félagi.
9. *Samstæða:* Hópur fyrirtækja sem samanstendur af móðurfélagi, dótturfélagi þess og þeim fyrirtækjum sem móðurfélagið eða dótturfélög þess eiga hlutdeild í auk fyrirtækja sem tengjast hver öðru með tengslum sem um getur í 1. gr.

10. *Náin tengsl:* Náin tengsl samkvæmt 2. og 3. mgr. 18. gr. laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002.
11. *Blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi:* Blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi sbr. 6. mgr. 97. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki.
12. *Lögbær yfirvöld:* Eftirlitsaðilar í aðildarríkjum EES sem falið er eftirlit með lagaákvæðum fjármáلامarkaðar, hvort heldur sem er með einstökum fyrirtækjum eða á samstæðugrunni, á Íslandi Fjármálaeftirlitið.
13. *Samræmingaraðili* – Fjármálaeftirlitið eða annað lögbært yfirvald aðildarríkis EES þar sem fjármálasamsteypa starfar, sem útnefnt hefur verið samræmingaraðili í samræmi við 26. gr. reglna þessara.
14. *Viðeigandi lögbær yfirvöld,*
  - a. Lögbær yfirvöld í aðildarríkjum EES sem bera ábyrgð á eftirliti á samstæðugrundvelli með eftirlitsskyldum aðilum innan hvers sérsviðs í fjármálasamsteypu, á Íslandi Fjármálaeftirlitið,
  - b. Samræmingaraðili, sem er tilnefndur skv. 26. gr. ef hann er annar en yfirvöldin sem um getur í a-lið,
  - c. Önnur lögbær yfirvöld, eftir því sem við á, samkvæmt mati yfirvaldanna sem um getur í a- og b-lið. Við slíkt mat skal sérstaklega taka tillit til markaðshlutdeildar eftirlitsskyldra aðila í samsteypu í öðrum aðilarríkjum, einkum ef hún fer yfir 5%, og mikilvægi eftirlitsskylda aðilans, sem stofnsettur er í öðru aðildarríki, innan samstæðunnar.
15. *Aðildarríki EES:* Með aðildarríkjum EES er átt við þau ríki sem eru aðilar að samningnum um hið Evrópska Efnahagssvæði. Jafnframt falla undir hugtakið í reglum þessum þau ríki sem njóta sambærilegra réttinda samkvæmt alþjóðasamningum og mælt er fyrir um slíkt í lagaákvæðum fjármáلامarkaðar.
16. *Viðskipti innan samsteypu:* Hvers konar millifærslur þar sem eftirlitsskyldir aðilar innan fjármálasamsteypu eru beint eða óbeint háðir öðrum fyrirtækjum innan samstæðunnar eða einstaklingum eða lögaðilum sem mynda náin tengsl við fyrirtæki innan samstæðunnar varðandi efndir skuldbindinga, hvort sem þær er samningsbundnar eða ekki og hvort sem þær eru gegn greiðslu eða ekki.
17. *Samþjöppun áhættu:* Allar mögulegar tapsáhættur sem hvíla á fyrirtækjum innan fjármálasamsteypu sem eru nægjanlega stórar til að ógna gjaldþoli eða almennri fjárhagsstöðu eftirlitsskyldra aðila innan samsteypunnar. Slíkar áhættur geta m.a. myndast vegna mótaðilaáhættu/lánsáhættu, fjárfestingaráhættu, váttryggingaáhættu, markaðsáhættu, annarrar áhættu eða samtvinnunar eða víxlverkunar þessara áhætta.

II. KAFLI

Tilgreining fjármálasamsteypu

3. gr.

Ákvörðun á því hvort starfsemi samstæðu fari aðallega fram á fjármálamarkaði

Við ákvörðun á því hvort starfsemi samstæðu fari aðallega fram á fjármálamarkaði þegar félag sem er ekki eftirlitsskylt fer fyrir samstæðu skal hlutfall samanlagðrar stærðar efnahagsreiknings fyrirtækja á fjármálamarkaði vera meira en 40% af heildarefnahagsreikningi samstæðunnar.

4. gr. *Grundvallarviðmið við ákvörðun á því hvort starfsemi á fjármálasviði og váttryggingasviði teljist mikilvæg*

Við ákvörðun á því hvort starfsemi á fjármálasviði annars vegar og váttryggingasviði hins vegar eru hvor um sig talin mikilvæg skv. 2. mgr. 1. gr., skulu samanlögð umsvif á hvoru sviði um sig vera umfram 10% af hlutfalli reiknuðu samkvæmt neðangreindu:

Við mat á mikilvægi fjármálasviðs, í samstæðu skal reikna út meðaltal eftirfarandi tveggja hlutfalla:

- hlutdeild stærðar efnahagsreiknings félaga sem tilheyra fjármálasviði, í samanlagðri stærð efnahagsreiknings félaga sem tilheyra fjármálamarkaði.
- hlutdeild eiginfjárkröfu félaga sem tilheyra fjármálasviði í samanlagðri eiginfjárkröfu og lágmarksgjaldþoli félaga sem tilheyra fjármálamarkaði.

Við mat á mikilvægi váttryggingasviðs í samstæðu skal reikna út meðaltal eftirfarandi tveggja hlutfalla:

- hlutdeild stærðar efnahagsreiknings félaga sem tilheyra váttryggingasviði, í samanlagðri stærð efnahagsreiknings félaga sem tilheyra fjármálamarkaði.
- hlutdeild lágmarksgjaldþols félaga sem tilheyra váttryggingasviði í samanlagðri eiginfjárkröfu og lágmarksgjaldþoli félaga sem tilheyra fjármálamarkaði.

Sé hlutfall reiknað skv. 2. mgr. hærra en hlutfall reiknað skv. 3. mgr. telst meginstarfsemi fjármálasamsteypunnar vera á fjármálasviði og umfangsminni starfsemi á váttryggingasviði. Að öðrum kosti telst meginstarfsemi fjármálasamsteypunnar vera á váttryggingasviði og umfangsminni starfsemi á fjármálasviði.

5. gr.

Önnur viðmið við ákvörðun á því hvort starfsemi á fjármálasviði og váttryggingasviði teljist mikilvæg

Fjármálasvið annars vegar og váttryggingasvið hins vegar eru einnig hvort um sig talin mikilvæg, samkvæmt 2. mgr. 1. gr., sé samanlögð stærð efnahagsreiknings félaga á umfangsminna sviði samsteypunnar meira en 6 milljarðar evra. Ef samstæða nær ekki hlutfallslegu viðmiði skv. 4. gr. geta viðeigandi lögbær yfirvöld með samkomulagi sín á milli, ákveðið að slík samstæða teljist ekki fjármálasamsteypa eða komi ekki undir beitingu 23.-25. gr. ef þau telja slíkt ekki nauðsynlegt eða slíkt myndi vera óviðeigandi eða villandi m.t.t. markmiða viðbótareftirlits. Við slíkt mat má t.d. líta til eftirfarandi þátta:

- þegar fjármálasvið er umfangsminna svið fjármálamarkaðar og hlutfall þess er ekki umfram 5% sé það hlutfall mælt skv. meðaltali a) og b) liðar 2. mgr. 4. gr. eða mælt skv. annað hvort a) eða b) lið,
- þegar váttryggingasvið er umfangsminna svið fjármálamarkaðar og hlutfall þess er ekki umfram 5% sé það hlutfall mælt skv. meðaltali c) og d) liðar 2. mgr. 4. gr. eða mælt skv. annað hvort c) eða d) lið,

- c) markaðshlutdeild félaga á fjármálamarkaði er ekki umfram 5% í þeim aðildarríkjum sem félögin starfa, mælt samkvæmt stærð efnahagsreiknings á fjármálasviði eða samkvæmt brúttó bókfærðum iðgjöldum á váttryggingasviði.

Ákvarðanir skv. þessari grein skulu tilkynntar öðrum lögbærum yfirvöldum eftir því sem við á.

6. gr.

Undantekningartilvik við ákvörðun á því hvort samstæða teljist fjármálasamsteypa

Við beitingu 3. til 5. gr. geta viðeigandi lögbær yfirvöld með samkomulagi, ákveðið að:

- a) Undanskilja fyrirtæki frá útreikningi hlutfalla þegar þau falla undir þau tilvik sem mælt er fyrir um í 22. gr.
- b) Taka tillit til þess hvort þau mörk sem mælt er fyrir um í 3. gr. og 4. gr. hafi verið uppfyllt í þrjú ár samfellt. Jafnframt má líta framhjá slíku ef umtalsverðar breytingar verða á uppbyggingu samstæðunnar.

Þegar fjármálasamsteypa hefur verið tilgreind samkvæmt 3.-5. gr. skulu ákvarðanir skv. þessari grein teknar á grundvelli tillögu frá samræmingaraðila fjármálasamsteypunnar.

7. gr.

Aðrar aðferðir við tilgreiningu á fjármálasamsteypu

Við beitingu greina 3 og 4 geta viðeigandi lögbær yfirvöld, í undantekningartilvikum og með sameiginlegri ákvörðun, notað annað hvort eða hvort tveggja, tekjusatsetningu og/eða starfsemi utan efnahags, sem mælikvarða í stað eða til viðbótar við stærð efnahagsreiknings. Þetta á við þegar ofangreindir aðilar meta að þessir mælikvarðar hafi sérstaka þýðingu fyrir markmið viðbótareftirlits.

8. gr.

Samstæða sem uppfyllir ekki lengur skilyrði til að teljast fjármálasamsteypa

Fari hlutfall fjármálastarfsemi skv. 3. gr. undir 40%, skal í næstu 3 ár þar á eftir miðað við 35%.

Fari hlutfall mikilvægis fjármálasviðs eða váttryggingasviðs skv. 4. gr. undir 10% skal í næstu 3 ár á eftir miðað við 8%.

Fari samanlögð stærð efnahagsreiknings félaga sem falla undir 5. gr. undir 6 milljarða evra skal í næstu 3 ár á eftir miðað við 5 milljarða evra.

Á ofangreindu tímabili getur samræmingaraðili í samráði við önnur viðeigandi lögbær yfirvöld ákveðið að fella ofangreind viðmiðunarmörk úr gildi.

9. gr.

Skilgreining á stærð efnahagsreiknings

Með stærð efnahagsreiknings í 3. til 8. gr. er átt við samanlagða stærð efnahagsreiknings allra félaga í samstæðunni, samkvæmt nýjasta ársreikningi. Taka skal hlutdeildarfélag með í útreikningi í hlutfalli við eignarhald samstæðunnar í félögunum samkvæmt hlutfallslegri samstæðuaðferð. Nota skal stærð efnahagsreiknings samstæðuuppjörð þar sem hún er tiltæk.

10. gr.

Tilgreining lögbærra yfirvalda á fjármálasamsteypu

Lögbær yfirvöld sem veitt hafa eftirlitsskyldum aðilum starfsleyfi skulu tilgreina allar samstæður sem falla undir gildissvið þessara reglna.

Í þessu sambandi, eftir því sem nauðsyn krefur, skulu lögbær yfirvöld sem veitt hafa eftirlitsskyldum aðilum í samstæðunni starfsleyfi hafa með sér samstarf. Ef lögbært yfirvald telur að eftirlitsskyldur aðili sem það hefur veitt starfsleyfi sé aðili að fjármálasamsteypu sem ekki hefur verið tilgreind skal það koma því á framfæri við önnur lögbær yfirvöld.

11. gr.

Tilkynningar um tilgreiningu fjármálasamsteypu

Samræmingaraðili gerir móðurfélagi samstæðunnar viðvart um að samstæðan hafi verið tilgreind sem fjármálasamsteypa og um tilnefningu samræmingaraðila.

Þar sem móðurfélag fer ekki fyrir samstæðunni tilkynnir samræmingaraðilinn þeim eftirlitsskylda aðila sem hefur stærstan efnahagsreikning og starfar á umfangsmeira sviði fjármálamarkaðar samstæðunnar um tilgreiningu í samræmi við 1. mgr.

Samræmingaraðili tilkynnir lögbærum yfirvöldum sem hafa veitt eftirlitsskyldum aðilum í samstæðunni starfsleyfi og lögbærum yfirvöldum í því aðildarríki EES þar sem blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi hefur höfuðstöðvar, auk annarra viðeigandi aðila, um tilgreiningu fjármálasamsteypu.

III. KAFLI

Umfang viðbótareftirlits með fjármálasamsteypum

12. gr.

Umfang viðbótareftirlits með eftirlitsskyldum aðilum

Til viðbótar við lögbundið eftirlit samkvæmt lagaákvæðum fjármálamarkaðar, mæla reglur þessar fyrir um viðbótareftirlit með eftirlitsskyldum aðilum skv. 1. gr.

Auk lögbundins eftirlits samkvæmt viðeigandi lagaákvæðum fjármálamarkaðar skulu eftirtaldir eftirlitsskyldir aðilar sæta viðbótareftirliti á vettvangi fjármálasamsteypu:

- a) Allir eftirlitsskyldir aðilar sem fara fyrir fjármálasamsteypu.
- b) Allir eftirlitsskyldir aðilar, hvers móðurfyrirtæki er blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi með höfuðstöðvar á EES.
- c) Allir eftirlitsskyldir aðilar sem tengjast öðrum aðilum á fjármálamarkaði, í samræmi við a) lið 2. mgr. 1. gr.

Sé fjármálasamsteypa hluti af annarri samstæðu sem telst fjármálasamsteypa í skilningi þessara reglna er Fjármálaeftirlitinu heimilt að ákveða að viðbótareftirlit taki eingöngu til síðarnefndu samstæðunnar.

13. gr.

Viðbótareftirlit með samstæðum þar sem móðurfélag er utan EES

Allir eftirlitsskyldir aðilar, sem ekki sæta viðbótareftirliti í samræmi við 12 gr., en móðurfélag þeirra er eftirlitsskyldur aðili eða blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi með aðalskrifstofu utan EES, skulu sæta viðbótareftirliti á vettvangi fjármálasamsteypu að því marki og á þann hátt sem talið er nauðsynlegt að teknu tilliti til 29. gr .

14. gr.

Viðbótareftirlit með aðilum sem tengjast einstaklingum

Í öðrum tilvikum en þeim sem mælt er fyrir um í 12. og 13. gr., þegar einstaklingar eiga hlutdeild í eða eru í eignatengslum við einn eða fleiri eftirlitsskylda aðila eða hafa umtalsverð áhrif á slíka aðila, án þess að eiga þar hlutdeild eða vera í eignatengslum við slíka aðila, geta

viðeigandi lögbær yfirvöld ákveðið með samkomulagi sín á milli hvort og að hvaða marki viðbótareftirliti með eftirlitsskyldum aðilum sé beitt á sama hátt og ef þessir aðilar mynduðu saman fjármálasamsteypu.

Til að beita slíku viðbótareftirliti verður a.m.k. einn af ofangreindum aðilum að vera eftirlitsskyldur samkvæmt lagaákvæðum fjármálamarkaðar og skilyrði staflíða d) og e) í 2. mgr. 1. gr. að vera uppfyllt.

Við beitingu 1. mgr. gagnvart samvinnufélögum meta lögbær yfirvöld fjárhagslegar skuldbindingar þessara félaga gagnvart öðrum aðilum á fjármálamarkaði.

15. gr.

Eftirlit með starfsemi sem ekki tengist starfsemi fjármálasamsteypu

Að undanskilinni 27. gr. reglna þessara eða annara ákvæða í lögum, felur viðbótareftirlit með fjármálasamsteypu ekki í sér að lögbærum yfirvöldum beri skylda til þess að hafa eftirlit með starfsemi þeirri sem blönduð eignarhaldsfélög í fjármálastarfsemi, eftirlitsskyldir aðilar utan EES eða fyrirtæki innan fjármálasamsteypu, sem ekki eru eftirlitsskyld, hafa með höndum og tengjast ekki starfsemi fjármálasamsteypu.

IV. KAFLI

Eftirlit með fjárhagsstöðu fjármálasamsteypa

16. gr.

Skilgreiningar

Til viðbótar við lagaákvæði fjármálamarkaðar fer viðbótareftirlit með fjárhagsstöðu eftirlitsskyldra aðila í fjármálasamsteypu eftir ákvæðum. 17.-22. gr., 25. gr og 28. gr.

Í þessum reglum, er með eiginfjárgrunni og lágmarksgjaldþoli í félögum sem tilheyra fjármálasamsteypu átt við:

- a) Eiginfjárgrunn og eiginfjárkröfu fjármálafyrirtækja sbr. X. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki,
- b) Gjaldþol og lágmarksgjaldþol váttryggingafélaga sbr. III. kafla laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi.

Þegar það á við er með eiginfjárgrunni og lágmarksgjaldþoli einnig átt við ofangreint reiknað samkvæmt reglum annarra aðildarríkja eða ríkja utan EES.

17. gr.

Eftirlit með fjárhagsstöðu fjármálasamsteypa

Eftirlitsskyldum aðilum sem eru hluti af fjármálasamsteypu ber að tryggja að eiginfjárgrunnur samsteypunnar sé á hverjum tíma eigi lægri en lágmarksgjaldþol samsteypunnar.

Eftirlitsskyldir aðilar sem eru hluti af fjármálasamsteypu skulu sjá til þess að fyrir liggi stefna sem kveður á um hvernig kröfur um lágmarksgjaldþol fjármálasamsteypunnar skuli uppfylltar.

Samræmingaraðili fylgist með því að skilyrðum 1. og 2. mgr. sé fylgt og að eftirlitsskyldir aðilar eða blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi framkvæmi a.m.k. árlega athugun á fjárhagsstöðu samkvæmt 1. mgr.

Eftirlitsskyldur aðili sem fer fyrir fjármálasamsteypunni, blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi eða annar aðili sem samræmingaraðili tilnefnir, að höfðu samráði við

önnur viðeigandi lögbær yfirvöld, skal senda niðurstöður athugunar samkvæmt þessari grein ásamt viðeigandi gögnum til samræmingaraðila.

18. gr.

Aðilar sem teljast með í útreikningi á eiginfjárgrunni og lágmarksgjaldþoli

Aðilar sem teljast til fjármálamarkaðar skv. 5. tölul. 2. gr. skulu teknir með í útreikningi á eiginfjárgrunni og lágmarksgjaldþoli, skv. þessum kafla.

19. gr.

Útreikningur á eiginfjárgrunni fjármálasamsteypu

Eiginfjárgrunnur fjármálasamsteypu skal miðast við samstæðuuppgjör. Við mat á hvaða liðir teljast með í útreikningi á eiginfjárgrunni skal miða við 84. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og 29. gr. laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi. Takmarkanir í áður nefndum lagaákvæðum á að telja tiltekna liði með í eiginfjárgrunni miðast við hlutfallslegt vægi hvors þáttar fjármálamarkaðar í heildareiginfjárgrunni samsteypunnar.

Draga skal frá eiginfjárliði sem rekja má til dótturfélaga sem ekki teljast með í samstæðuuppgjöri.

Eiginfjárliðir sem notaðir eru í fleiri en einu félagi innan samstæðu er eingöngu heimilt að telja einu sinni til eiginfjárgrunns.

Eiginfjárliðir sem myndast innan samstæðu á óviðeigandi hátt skulu dragast frá eiginfjárgrunni. Við mat á því hvað telst óviðeigandi skal nota viðmið viðeigandi lagaákvæða fjármálamarkaðar.

Við mat á eiginfjárgrunni fjármálasamsteypu skal Fjármálaeftirlitið jafnframt taka tillit til hvort flytja megi eiginfjárliði á milli sviða fjármálamarkaðar.

20. gr.

Útreikningur á lágmarksgjaldþoli fjármálasamsteypu

Lágmarksgjaldþol fjármálasamsteypu fæst með því að leggja saman lágmarks eiginfjárkröfu fjármálafyrirtækja í samsteypunni, skv. 84. gr. laga um fjármálafyrirtæki og lágmarksgjaldþol allra váttryggingafélaga í samsteypunni, skv. 30. - 33. gr. laga um váttryggingastarfsemi. Lágmarksgjaldþol einstakra félaga skal koma inn í útreikning lágmarksgjaldþols samsteypunnar að sama marki og samstæðureikningur nær til viðkomandi félags. Uppfylli eitt eða fleiri dótturfélög innan samstæðunnar ekki kröfur um lágmarksgjaldþol á viðkomandi sviði fjármálamarkaðar, skal draga samtölu þess sem upp á vantar frá lágmarksgjaldþoli fjármálasamsteypu. Samræmingaraðili getur veitt undanþágu frá ákvæði þessarar málsgreinar telji hann að ábyrgð móðurfélags sé skýr og ótvírætt takmörkuð við hlutafjáreignina.

Samræmingaraðili í samráði við önnur viðeigandi lögbær yfirvöld tekur ákvörðun um hlutdeild einstakra aðila í lágmarksgjaldþoli samstæðunnar með hliðsjón af skuldbindingum sem tengsl fela í sér í þeim tilvikum þegar ekki er um eignatengsl að ræða milli aðila innan samstæðu.

Eiginfjárgrunnur og lágmarksgjaldþol blandaðs eignarhaldsfélags í fjármálastarfsemi skulu reiknuð í samræmi við lagaákvæði umfangsmeira sviðs fjármálasamsteypunnar.

21. gr.

Heimild til að nota aðrar aðferðir við útreikning á eiginfjárgrunni og lágmarksgjaldþoli

Starfi fjármálasamsteypa í öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins getur Fjármálaeftirlitið í samráði við önnur viðeigandi lögbær yfirvöld heimilað að 19. og 20. gr um útreikning eiginfjárgrunns og lágmarksgjaldþols eigi ekki við. Samhliða skal ákvarða að við útreikning eiginfjárgrunns og lágmarksgjaldþols sé notuð aðferð 2, aðferð 3 eða aðferð 4 í II. kafla viðauka I við tilskipun 2002/87/ESB.

22. gr.

Heimild til að undanskilja aðila frá útreikningi eiginfjárgrunns og lágmarksgjaldþols

Samræmingaraðili getur ákveðið að undanskilja aðila frá útreikningi eiginfjárgrunns og lágmarksgjaldþols skv. greinum 19 og 20, ef:

- a) aðilinn er staðsettur í ríki utan EES þar sem ætla má að löggjöf hindri aðgang að nauðsynlegum upplýsingum,
- b) ef aðilinn hefur óverulega þýðingu fyrir það markmið sem að er stefnt með reglum þessum,
- c) ef talning aðilans í útreikningi eiginfjárgrunns og lágmarksgjaldþols gefur villandi eða óviðeigandi mynd miðað við markmið reglna þessara.

Ef fleiri en einn aðili eru undanþegnir á grundvelli b) liðar 1. mgr. skal engu að síður telja þá með ef þeir samanlagt teljast ekki hafa óverulega þýðingu.

Aður en samræmingaraðili tekur ákvörðun sem byggir á c)-lið 1. mgr. skal hann hafa samráð við önnur viðeigandi lögbær yfirvöld, nema brýn nauðsyn standi til annars.

Þegar eftirlitsskyldur aðili fellur undir b) eða c) lið 1. mgr. samkvæmt ákvörðun samræmingaraðila skal móðurfélag fjármálasamsteypu, sem hefur höfuðstöðvar á Íslandi, veita lögbærum yfirvöldum annarra ríkja EES sem eftirlit hafa með áðurnefndum eftirlitsskyldum aðila umbeðnar upplýsingar vegna eftirlits með þeim aðilum.

23. gr.

Eftirlit með samþjöppun áhættu

Um samþjöppun áhættu innan fjármálasamsteypu gilda lagaákvæði fjármálamarkaðar auk reglna þessara. Ef blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi er móðurfélag samsteypunnar, skulu lagaákvæði þess sviðs fjármálamarkaðar sem telst vera umfangsmeira gilda fyrir samsteypuna í heild sinni og fyrir móðurfélagið.

Samræmingaraðili skal sérstaklega fylgjast með áhættu vegna smitáhrifa (*e. contagion*) innan samsteypunnar, hættu á hagsmunaárekstrum, hættu á sniðgöngu á lagaákvæðum fjármálamarkaðar, auk tegundar og umfangs áhættu.

Eftirlitsskyldir aðilar eða blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi innan fjármálasamsteypu skulu reglulega veita samræmingaraðila, á þann hátt og á því formi sem hann ákvarðar, upplýsingar um alla verulega samþjöppun áhættu fjármálasamsteypunnar. Samræmingaraðilinn skal, í samráði við önnur viðeigandi lögbær stjórnvöld, tilgreina þær tegundir áhættu sem einkum skal veita upplýsingar um að teknu tilliti til eiginleika og áhættustýringar samstæðunnar.

24. gr.

Viðskipti innan samsteypu

Um viðskipti innan samsteypu gilda lagaákvæði fjármálamarkaðar auk reglna þessara. Ef blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi er móðurfélag samsteypunnar, skulu lagaákvæði þess sviðs fjármálamarkaðar sem telst vera meginstarfsemi fjármálasamsteypunnar gilda fyrir sviðið í heild sinni og fyrir móðurfélagið.

Samræmingaraðili skal sérstaklega fylgjast með áhættu vegna smitáhrifa innan samsteypunnar, hættu á hagsmunaaðreksstrum, hættu á sniðgöngu á lagaákvæðum fjármálamarkaðar, auk tegundar og umfangs áhættu.

Eftirlitsskyldir aðilar eða blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi innan fjármálasamsteypu skulu reglulega veita samræmingaraðila, á þann hátt og á því formi sem hann ákvarðar, upplýsingar um öll umtalsverð viðskipti innan fjármálasamsteypunnar. Samræmingaraðilinn skal, í samráði við önnur viðeigandi lögbær stjórnvöld, tilgreina þær tegundir viðskipta sem einkum skal veita upplýsingar um að teknu tilliti til eiginleika og áhættustýringar samstæðunnar.

Með umtalsverðum viðskiptum í 3. mgr. er a.m.k. átt við öll viðskipti þar sem fjárhæð fer yfir 5% af lágmarksgjaldþoli fjármálasamsteypunnar.

25. gr.

Áhættustýring og innra eftirlit

Eftirlitsskyldir aðilar innan fjármálasamsteypu skulu sjá til þess að innra eftirlit og áhættustýring sé fyrir hendi á samsteypugrundvelli. Leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins um innra eftirlit og áhættustýringu fjármálafyrirtækja skulu gilda fyrir fjármálasamsteypuna í heild sinni.

Áhættustýring skal a.m.k. fela í sér:

- a) trausta stjórnun sem felur í sér samþykki og reglulega endurskoðun viðeigandi stjórneininga á áhættustefnu innan fjármálasamsteypunnar,
- b) fullnægjandi gjaldþolsstefnu sem tekur tillit til áhrifa viðskiptastefnu á áhættusamsetningu og fjárhagsstöðu, sbr. 16-22. gr.,
- c) fullnægjandi ferla sem tryggja að eftirlit með áhættu sé hluti af skipulagi aðila og að gripið sé til ráðstafana til að tryggja samræmi þeirra kerfa sem notuð eru hjá öllum aðilum innan samsteypu sem falla undir viðbótareftirlit svo unnt sé að mæla, fylgjast með og stýra áhættu fjármálasamsteypunnar.

Innra eftirlit skal a.m.k. fela í sér:

- a) að fullnægjandi aðferðir séu notaðar til þess að afmarka og mæla alla verulega áhættu tengda fjárhagsstöðu og sjá til þess að eiginfjárgrunnur sé í samræmi við áhættu,
- b) að fullnægjandi skýrslugjöf og bókhaldsaðferðir séu fyrir hendi til þess að afmarka, mæla, stýra og hafa eftirlit með viðskiptum innan samstæðu og samþjöppun áhættu á samsteypugrundvelli.

Samræmingaraðili skal fylgjast með að allir aðilar sem falla undir viðbótareftirlit hafi fullnægjandi innra eftirlit sem veitt geti hvers kyns upplýsingar sem nauðsynlegar eru við eftirlit með fjármálasamsteypum.

V. KAFLI
Sérstök ákvæði um viðbótareftirlit

26. gr.

Samstarf milli lögbærra yfirvalda á Evrópska efnahagssvæðinu.

Fjármálaeftirlitið og önnur viðeigandi lögbær yfirvöld hafa samstarf um eftirlit með félögum innan fjármálasamsteypu.

Í þeim tilvikum sem fjármálasamsteypa starfar í fleiri en einu ríki á Evrópska efnahagssvæðinu, tilnefnir Fjármálaeftirlitið ásamt viðeigandi lögbærum yfirvöldum einn samræmingaraðila, sem ber ábyrgð á samræmingu og framkvæmd viðbótareftirlits. Tilnefning samræmingaraðila er ákveðin í samræmi við þau viðmið sem sett eru fram í 10. gr. tilskipunar 2002/87/ESB. Um verkefni samræmingaraðilans sem og samvinnu og upplýsingaskipti á milli lögbærra yfirvalda fer eftir þeim viðmiðum sem fram koma í 11. og 12. gr. ofangreindrar tilskipunar.

Sé móðurfélag samsteypunnar utan Íslands skal Fjármálaeftirlitið veita þeim lögbæru yfirvöldum sem eftirlit hafa með móðurfélaginu allar upplýsingar, sbr. ákvæði 107. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og 3. mgr. 54. gr. laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi.

Sé móðurfélag samsteypunnar undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins skal Fjármálaeftirlitið afla sömu upplýsinga frá viðeigandi lögbærum yfirvöldum annarra félaga í samsteypunni.

27. gr.

Hæfi stjórnenda

Stjórnarmenn og framkvæmdastjóri blandaðs eignarhaldsfélags í fjármálastarfsemi skulu uppfylla sömu hæfisskilyrði og stjórnendur fyrirtækja á fjármálamarkaði, sbr. 52. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki og 43. gr. laga nr. 60/1994, um váttryggingastarfsemi.

28. gr.

Endurskipulagning fjárhags fjármálasamsteypu

Fari eftirlitsskyldir aðilar innan fjármálasamsteypu ekki eftir ákvæðum 16-25 gr. eða, í þeim tilvikum, þrátt fyrir að uppfylla áður nefnd ákvæði, kröfu til lágmarksgjaldþols er stefnt í hættu eða gjaldþoli samsteypunnar er ógnað vegna viðskipta innan samsteypu eða samþjöppun áhættu, geta viðeigandi lögbær yfirvöld farið fram á að gripið verði til úrbóta.

Viðeigandi lögbær yfirvöld geta, eftir því sem við á, krafist móðurfélag fjármálasamsteypu um áætlun varðandi úrbætur á fjárhag samsteypunnar.

Áætlunin skal innihalda m.a.:

- tillögur að nauðsynlegum aðgerðum,
- hvernig fyrirhugaðar aðgerðir verndi fjárhagslega hagsmuni innláns- og kröfuhafa og fjárfesta sem og váttryggingavernd váttryggingataka,
- tímamörk áætlunarinnar.

Sé endurskipulagning fjárhags ekki möguleg innan tímamarka áætlunarinnar eða fyrirhugaðar aðgerðir eru ekki líklegar til að vernda fjárhagslega hagsmuni innláns- og

kröfuhafa og fjárfesta sem og váttryggingavernd váttryggingataka, skulu viðeigandi lögbær yfirvöld, eftir því sem við á, ákveða til hvaða úrræða verði gripið.

Með viðeigandi lögbærum yfirvöldum skv. þessari grein er átt við:

- a) samræmingaraðila í tilviki blandaðs eignarhaldsfélags í fjármálastarfsemi
- b) viðeigandi lögbært yfirvald sem veitir starfsleyfi í tilviki eftirlitsskylds aðila

Viðeigandi lögbær yfirvöld, þ.m.t. samræmingaraðili skulu samræma eftirlitsaðgerðir skv. þessari grein eftir því sem við á.

VI. KAFLI

Samskipti við lögbær yfirvöld utan EES

29. gr.

Fjármálasamsteypur þar sem móðurfélagið er utan EES.

Fjármálaeftirlitið og önnur lögbær yfirvöld skulu, eftir því sem við á, skera úr um hvort móðurfélag samsteypu með höfuðstöðvar utan EES lúti eftirliti sem er sambærilegt ákvæðum EES. Athugunin skal framkvæmd af því lögbæra yfirvaldi sem telst samræmingaraðili skv. 26. gr. og taka mið af 18. gr. tilskipunar 2002/87/ESB.

Teljast eftirlit með móðurfélaginu ekki uppfylla kröfur skv. reglum EES skal eftirlit með öðrum félögum vera í samræmi við 13. gr. Lögbær yfirvöld geta krafist þess að stofnað verði blandað eignarhaldsfélag í fjármálastarfsemi með höfuðstöðvar á Evrópska efnahagssvæðinu og beitt ákvæðum reglna þessara um dótturfélög þess.

Um samstarf við lögbær yfirvöld utan EES fer eftir ákvæðum 19. gr. tilskipunar 2002/87/ESB og samskiptareglum milli eftirlita innan EES.

VII. KAFLI

Gildistaka

30. gr.

Reglur þessar eru settar með heimild í 3. mgr. 84. gr. og 3. mgr. 109. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og 5. mgr. 29. gr. og 5. mgr. 54. gr. laga nr. 60/1994 um váttryggingastarfsemi, til lögfestingar á tilskipun 2002/87/ESB um viðbótareftirlit með fjármálafyrirtækjum og váttryggingafélögum í fjármálasamsteypu.

Reglur þessar öðlast þegar gildi.

III. Niðurlag

Fjármálaeftirlitið óskar eftir sjónarmiðum og/eða athugasemdum frá eftirlitsskyldum aðilum eða öðrum hagsmunaaðilum vegna reglna þessara eigi síðar en 26. september 2007.

Hér er um að ræða umræðuskjal sem sett er fram til upplýsingar um fyrirhugaðar reglur varðandi fjármálasamsteypur. Reglurnar munu taka gildi við birtingu þeirra í B-deild Stjórnartíðinda, sbr. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 15/2005.

Fjármálaeftirlitið

Reykjavík, 4. september 2007